

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/151/2022
Identifikačné číslo spisu:	8215207696
Dátum vydania rozhodnutia:	20.03.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8215207696.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: PROGRES-INVEST, s.r.o., Prešov, Tkáčska 2, IČO: 36 507 938, zastúpený advokátom JUDr. Ladislavom Scholczom, Košice, Krmanova 16, proti žalovaným: 1. V. F., narodená XX. J.Ó. XXXX, V., X. M. XXXX/XX, 2. X. F., narodený XX. S. XXXX, A., M. XXX, 3. N. F., narodený XX. J. XXXX, M., M. XXX, žalovaní v 1. - 3. rade zastúpení advokátom JUDr. Petrom Čurillom, Prešov, Hlavná 11, 4. UNIREAL SK, s.r.o., Raslavice, Čergovská 577, IČO: 46 228 390, 5. X. F., narodený XX. D. XXXX, M., Q. Q. XX, 6. X. F., narodená XX. F. XXXX, M., Q. Q. XX, 7. X. F., narodený XX. X. XXXX, R., N. XX, 8. X. C., narodený XX. F. XXXX, R., N. XX, žalovaní v 5. - 8. rade zastúpení advokátom JUDr. Matúšom Hribom, Bardejov, Tehelná 46, o zaplatenie 69.561,60 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 3C/542/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 12. apríla 2022 sp. zn. 3Co/2/2022, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovaní v 1. - 8. rade majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. októbra 2021 č. k. 3C/542/2015-339 zamietol žalobu, ktorou sa právny predchodca žalobcu C.I.B.C. (CORPORATE INTERNATIONAL BUREAU OF COMMERCE) INVESTMENT LTD, so sídlom Michalakopoulou Street 25, 3rd floor, Office 303, NICOSIA - 1075, CYPRUS, domáhal voči žalovaným zaplatenia sumy 2.400 eur, odmeny v sume 31.536 eur, zmluvnej pokuty v sume 35.625,60 eura a zmluvnej pokuty vo výške 4 % z požičanej sumy 60.000 eur za každý, aj začatý mesiac omeškania od 8. júna 2013 do zaplatenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zanikne v rozsahu plnenia povinnosť ostatných žalovaných ako aj náhrady trov konania.

2. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že zmluvou o pôžičke zo dňa 6. apríla 2010 F.. F. F. X.. ako veriteľ poskytol dlžníkovi V. F., narodenému XX. F. XXXX pôžičku v sume 60.000 eur, ktorú sa dlžník zaviazal vrátiť do 6. októbra 2010. Pre prípad nesplnenia tohto záväzku

účastníci zmluvy v čl. IV bode 4.1 dohodli zmluvnú pokutu vo výške 3 % z požičanej sumy za každý aj začatý mesiac omeškania. Uzavretím dohody o odmene 10.800 eur zo zmluvy o pôžičke zo dňa 6. apríla 2010 sa účastníci dohodli na odmene vo výške 3 % mesačne z požičanej sumy, čo činí 1.800 eur mesačne a za celé obdobie pôžičky odmena predstavuje sumu 10.800 eur. Dodatkom č. 1 k zmluve o pôžičke sa pôvodný veriteľ a pôvodný dlžník dňa 15. decembra 2011 dohodli na zmene čl. IV. bodu 4.1 zmluvy o pôžičke zo 6. októbra 2010, tak, že pre prípad nevrátenia pôžičky najneskôr v termíne do 15. decembra 2012, sa pôvodný dlžník zaviazal zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 4 % z požičanej sumy za každý aj začatý mesiac omeškania. Uzavretím dodatku č. 1 k dohode o odmene dňa 15. decembra 2011 sa pôvodní účastníci zmluvného vzťahu dohodli na povinnosti dlžníka zaplatiť veriteľovi odmenu vo výške 1,8 % mesačne zo sumy 96.000 eur (pozostávajúcej z nesplatennej pôžičky vo výške 60.000 eur, nezaplatennej odmeny vo výške 10.800 eur a nezaplatennej zmluvnej pokuty vo výške 25.200 eur), čo malo predstavovať sumu 1.728 eur mesačne a za obdobie od 15. decembra 2011 do 15. decembra 2012 sumu 20.736 eur. Súd prvej inštancie mal tiež za preukázané, že veriteľ poskytol dlžníkovi sumu 60.000 eur bezhotovostným prevodom na jeho účet dňa 7. apríla 2010. Na úhradu istiny prvej pôžičky v sume 60.000 eur, ako aj druhej pôžičky zo dňa 15. decembra 2011 v sume 190.000 eur, pôvodný dlžník uhradil dňa 5. apríla 2013 sumu 150.000 eur a dňa 7. júna 2013 sumu 90.000 eur a vzhľadom na nepopreté tvrdenie žalovaných v 5. až 8. rade dňa 23. októbra 2013 zápočtom sumu 17.923,20 eura. S poukazom na § 151 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) dospel súd k záveru, že pôvodný dlžník teda uhradil sumu 257.923,20 eura, čo prevyšuje sumu 250.000 eur predstavujúcu súčet istín oboch poskytnutých pôžičiek (60.000 + 190.000 eur). Preto najneskôr k 23. októbru 2013 došlo k plnej úhrade istiny poskytnutej pôžičky zo dňa 6. apríla 2010 vo výške 60.000 eur, ktorá je predmetom tohto konania.

3. Pokiaľ ide o nárok na odmenu z pôžičky v sume 31.536 eur, súd prvej inštancie poukázal na ustanovenie § 658 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) v spojení s § 3 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka. Pôvodný veriteľ poskytol pôvodnému dlžníkovi pôžičku na obdobie 6 mesiacov, a to za odmenu dohodnutú vo výške 3 % mesačne z požičanej sumy, t. j. 36 % ročne z požičanej sumy, a to 10.800 eur za 6 mesiacov. Pri porovnaní s vyššie uvedenou priemernou úrokovou mierou úverov poskytnutých v roku 2010 domácnostiam v segmente spotrebiteľských a ostatných úverov pri úveroch s fixáciou úrokovej sadzby do 1 roka vo výške 6,39 % ako aj s celkovým priemerom úrokových sadzieb nových úverových obchodov v roku 2010 vo výške 6,96 % je zrejmé, že úroková sadzba, za ktorú boli poskytnuté pôvodným veriteľom pôvodnému dlžníkovi dňa 6. apríla 2010 peňažné prostriedky, podstatne presahuje (5 až 6 násobne) obvyklé úrokové sadzby pôžičiek poskytovaných peňažnými ústavmi. Konštatoval, že odmena za požičané peňažné prostriedky musí byť primeraná a v súlade s dobrými mravmi, pričom dospel k záveru, že v danom prípade dohodnutá výška odmeny primeraná nie je. Pri posudzovaní výšky odmeny dohodnutej za požičanie sumy 60.000 eur dodatkom č. 1 k dohode o odmene poukázal súd na celkovú dohodnutú výšku tejto odmeny, t. j. 20.736 eur, čo predstavuje v prepočte 34,56 % z dlžníkovi požičanej sumy 60.000 eur. Aj v tomto prípade pri porovnaní s vyššie zistenou priemernou úrokovou mierou úverov poskytnutých v roku 2011 domácnostiam v segmente spotrebiteľských a ostatných úverov pri úveroch s fixáciou úrokovej sadzby do 1 roka vo výške 6,91 % ako aj s celkovým priemerom úrokových sadzieb nových úverových obchodov v roku 2011 vo výške 6,82 % je zrejmé, že úroková sadzba, za ktorú bola pôžička poskytnutá pôvodným veriteľom pôvodnému dlžníkovi v období od 15. decembra 2011 do 15. decembra 2012, peňažné prostriedky podstatne (až 5 násobne) presahuje obvyklé úrokové sadzby pôžičiek poskytovaných peňažnými ústavmi. Pre záver o podstatnom prevýšení obvyklej úrokovej miery odmeny nebola pre súd prvej inštancie rozhodujúca v dodatku č. 1 dohody uvedená sadzba 1,8 % mesačne zo sumy 96.000 eur, keďže základ pre výpočet odmeny z nej bol navýšený aj o sumy finančných prostriedkov, ktoré pôvodný veriteľ pôvodnému dlžníkovi nikdy nepožičal (nezaplatená odmena a zmluvná pokuta za obdobie od 7. októbra 2010 do 14. decembra 2011). V opačnom prípade by veriteľovi bol priznaný úrok z úroku, alebo úrok zo zmluvnej pokuty, čo je v rozpore so zákazom anatocizmu.

4. Vo vzťahu k dohodnutej zmluvnej pokute považoval súd prvej inštancie za právne významné, že vrátenie poskytnutej pôžičky bolo zabezpečené nielen dohodnutou pokutou, ale aj ďalšími

zabezpečovacími prostriedkami, a to ručením, podľa vyjadrenia žalovaných v 5. až 8. rade aj zriadením záložného práva k nehnuteľnostiam. Navyše pôvodný dlžník a ručiteľia, formou notárskej zápisnice, urobili vo vzťahu k tomuto záväzku písomné vyhlásenie o uznaní záväzku a o súhlase s exekúciou podľa § 41 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučný poriadok v znení neskorších predpisov. Podľa súdu prvej inštancie napriek tomuto rozsiahlemu zabezpečeniu pohľadávky bola zmluvná pokuta dohodnutá vo výške 3 % zo sumy 60.000 eur za každý začatý mesiac omeškania a od 15. novembra 2012 vo výške 4 %, pričom dohodnutá zmluvná pokuta vôbec nezohľadňuje výšku sumy, s ktorou sa potencionálne mohol pôvodný dlžník dostať do omeškania. Zákonná výška úroku z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase vzniku omeškania, bola 9 % ročne k 7. októbru 2010, teda 0,75 % mesačne, resp. 8,75 % ročne k 16. decembru 2012, teda 0,73 % mesačne z dlžnej sumy. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že zmluvná pokuta bola dohodnutá so 4-5 násobne vyššou percentuálnou sadzbou, než ktorá predstavuje zákonný limit úrokov z omeškania. Mal za to, že bola dohodnutá drakonická sankcia, ktorá je v rozpore s elementárnymi kritériami spravodlivého usporiadania právnych vzťahov medzi veriteľom a dlžníkom. Súd zmluvnú pokutu nemoderoval, ale priklonil sa k záveru o jej celkovom rozpore s dobrými mravmi, ktorý tak zakladá neplatnosť dohody v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka a z týchto dôvodov žalobu v celom rozsahu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 12. apríla 2022 sp. zn. 3Co/2/2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a rozhodol, že stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie vec správne skutkovo a právne posúdil a s odôvodnením súdu prvej inštancie sa v celom rozsahu stotožnil. K odvolacej námietke žalobcu, že súd prvej inštancie mu nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva uviedol, že túto považoval za nedôvodnú. Vychádzal z nesporných skutkových tvrdení strán sporu, pričom uviedol, že na pojednávaní konanom dňa 15. októbra 2021 právny zástupca žalobcu k ďalším návrhom na vykonanie dokazovania uviedol, že nemá ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Vo vzťahu k otázke primeranosti výšky úrokov sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že vzhľadom na úrokové sadzby možno považovať úrok dojednaný stranami vo výške 3 % mesačne (36 % ročne) za úrok, ktorý podstatne presahoval úrokovú mieru obvyklú v čase uzavretia predmetnej zmluvy o pôžičke, t. j. v druhom štvrtroku 2010. Ak v apríli 2010 priemerná úroková sadzba pri spotrebiteľských úveroch predstavovala 6,82 % ročne, potom úrok vo výške 36 % ročne možno vyhodnotiť ako podstatne presahujúci túto priemernú úrokovú sadzbu 5 až 6 násobne, a preto nezodpovedá všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník poskytol veriteľovi neprimerané, až úžernícke úroky. Vzhľadom na zistený rozpor dohody o odmene ako aj dodatku č. 1 k dohode o odmene s dobrými mravmi, dospel k záveru, že táto časť posudzovaného právneho úkonu neplatná (§ 39 Občianskeho zákonníka) a prípadnému výkonu práva z neho plynúceho nemožno pre tento záver s poukazom na ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyhovieť. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/26/2011. Za nedôvodnú považoval aj námietku žalobcu týkajúcu sa nesprávneho právneho posúdenia dohodnutej zmluvnej pokuty z hľadiska jej primeranosti, pretože primeranosť zmluvnej pokuty nemožno hodnotiť len na základe výšky dohodnutej sadzby 3 %, resp. 4 % mesačne izolovane, ale aj v súvislosti s ďalšími okolnosťami, za ktorých bola dohodnutá. Dohodnutá zmluvná pokuta vôbec nezohľadňovala výšku sumy, s ktorou sa prípadne mohol pôvodný dlžník dostať do omeškania, keďže základom pre jej výpočet za každý začatý mesiac omeškania nie je dlžná, ale celkovo požičaná suma. Teda takto dohodnutá zmluvná pokuta vôbec nezohľadňovala intenzitu a význam porušenia povinnosti, ktorú zabezpečovala a veriteľom umožňovala, aby aj pri menej významnom porušení ňou zabezpečenej povinnosti (napr. pri omeškaní so zaplatením zostatkovej sumy 2.400 eur) sankcionoval dlžníka zmluvnou pokutou vo výške 1.800 eur, resp. od 15. decembra 2010 vo výške 2.400 eur mesačne. Podľa názoru odvolacieho súdu, vzhľadom na tieto okolnosti, dohodnutú zmluvnú pokutu v sadzbe 3 % mesačne a neskôr dodatkom dohodnutú zmluvnú pokutu vo výške 4 % mesačne, teda 48 % ročne nemožno považovať za súladnú s dobrými mravmi, čo zakladá neplatnosť dohody o zmluvnej pokute (§ 39 Občianskeho zákonníka), a preto správne postupoval súd prvej inštancie, ak aj v tejto časti žalobu zamietol.

6. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalobca, ktorý podané dovolanie odôvodnil tým, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP a z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP dovolateľ namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nezákonné z dôvodu priameho rozporu s ustanovením § 470 ods. 2 CSP a súčasne je ústavne nekonformné, arbitrárne, nepreskúmateľné a zmätočné. Dovolateľ ďalej uviedol, že žaloba bola na okresný súd podaná dňa 14. decembra 2015, teda za účinnosti OSP, z ktorej skutočnosti vyplýva, že na prejednávanej vec sa vzťahujú prechodné ustanovenia § 470 ods. 2 CSP. Ak súdy v prejednávanej veci dospeli k nejakému záveru s poukazom na nepopreté skutkové tvrdenia v zmysle ustanovenia § 151 ods. 1 CSP, tak rozhodli v rozpore s ust. § 470 ods. 2 CSP. Namietal tiež, že súdy v konaní vo vzťahu k istine pohľadávky vyhodnotili, že ide o nespornú skutočnosť, t. j., že táto skutočnosť nebola žalobcom popretá, keď súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 15. októbra 2021 jasne uviedol, že túto skutočnosť vyhodnocuje ako spornú, ktoré tvrdenie mohol súd prvej inštancie logicky urobiť jedine na základe popretého tvrdenia žalobcu. Dovolateľ mal tiež za to, že súdy si nesprávne vyložili otázku zápočtov, ktorá skutočnosť jednak zakladá vecnú nesprávnosť rozhodnutí súdov, ale aj vadu zmätočnosti v rozhodnutí súdov. V neposlednom rade dovolateľ namietal aj nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu a a skutočnosť, že súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí nevysvetlil odklon od ustálenej rozhodovacej praxe. V ďalšom dovolateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V tejto súvislosti uviedol, že odvolací súd posudzoval predmetný spor ako spor spotrebiteľský a podľa dovolateľa neprichádza do úvahy, aby súdy porovnávali príslušenstvo pôžičky s v tom čase bankovými inštitúciami uplatňovanými úrokmi z pôžičky. Za nesprávne považoval aj tvrdenie súdov o anatocízme (úroky z úrokov), nakoľko Notárska zápisnica N 5/2012, zo dňa 2. januára 2012 - vyhotovená JUDr. Jozefinou Atanasovou, o vyhlásení o uznaní záväzku a vyhlásení povinných osôb o súhlase s exekúciou, podľa § 41 ods. 2 Exekučného poriadku a Dodatok č. 1, zo dňa 15. decembra 2011, k dohode o odmene zo zmluvy o pôžičke zo dňa 6. apríla 2010, majú charakter uznania dlhu v zmysle ust. § 558 OZ a novácie záväzku v zmysle ust. § 570 OZ. Za nesprávny považoval dovolateľ aj postup súdov, keď pri zmluvnej pokute nevyužili moderačné právo vyplývajúce z ustanovenia § 545a OZ. Podľa názoru dovolateľa, súdy nemôžu postupovať tak, že celkom odpustia zmluvnú pokutu, ako tomu je v prejednávanej veci. V súvislosti s primeranosťou úrokov dovolateľ namietal, že súdy nemali skúmanie obmedziť len na porovnanie s úrokovou mierou obvyklou z peňažných ústavov, ale dojednaný úrok mali porovnať napríklad s maximálnou výškou odplaty, ktorú v danom čase upravovalo Nariadenie vlády 238/2008 Z.z. Dovolateľ uviedol, že priemerná RPMN bola v rozhodnom období pri spotrebiteľských úveroch so zabezpečením alebo lízingom od 3 do 6 mesiacov vo výške 23,87 %, čo by v nadväznosti na uvedené znamenalo, že najvyššia prípustná odplata pri takejto finančnej službe bola vo výške 47,74 % a teda žaloba je dôvodná a uplatňovaný nárok nie je v rozpore s dobrými mravmi. In fine, dovolateľ namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu v otázke neplatnosti právneho úkonu z dôvodu neprimeranej výšky úrokov, resp. výšky príslušenstva pohľadávky, konkrétne s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 16. decembra 2019, sp. zn. 1Cdo/109/2019. Odvolací súd v rozpore s uvedeným rozhodnutím dospel k záveru, že úrok dojednaný stranami vo výške 3 % mesačne (36 % ročne) možno považovať za úrok, ktorý podstatne presahoval úrokovú mieru obvyklú v čase uzavretia predmetnej zmluvy o pôžičke. V tejto súvislosti poukázal aj na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/26/2011 a uznesenie sp. zn. 1MCdo/1/2009.

7. K dovolaniu žalobcu sa vyjadrili žalovaní v 1. - 3. rade, ktorí dovolanie navrhovali ako nedôvodné zamietnuť. Rozhodnutia konajúcich súdov považovali za zákonné, vychádzajúce z vykonaného dokazovania, ako aj dostatočne odôvodnené.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru,

že dovolanie je potrebné odmietnuť.

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

10. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

13. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

14. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

15. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

16. Dovolateľ v prvom rade vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, namietajúc nezákonnosť rozhodnutia odvolacieho súdu pre jeho rozpor z ustanovením § 470 ods. 2 CSP, keď súd prvej inštancie a odvolací súd pri rozhodovaní vychádzali z toho, že sporové strany nepopreli skutkové tvrdenia v zmysle § 151 ods. 1 CSP, v dôsledku čoho súdy dospeli k záveru, že došlo k splateniu celej istiny pôžičky. Dovolateľ poukázal na skutočnosť, že žaloba bola na súd prvej inštancie podaná dňa 14. decembra 2015, teda ešte za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“).

17. Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom

nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní vecí, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

18. V okolnostiach prejednávanej veci, z obsahu súdneho spisu dovolací súd zistil, že žaloba bola na okresný súd podaná dňa 14. decembra 2015, teda za účinnosti OSP, avšak poukazuje na to, že po podaní žaloby uznesením Okresného súdu Bardejov zo dňa 27. augusta 2018, sp. zn. 3C/542/2015-121 súd konanie prerušil do právoplatného skončenia konania vedeného pred Okresným súdom Bardejov pod sp. zn. 5C/2/2016. Následne súd uznesením zo dňa 27. apríla 2020, sp. zn. 3C/542/2015-143 rozhodol, že pokračuje v konaní. Súd zaslal žalobu na vyjadrenie žalovaným až dňa 27. apríla 2020 (č. l. 144). Žalovaný doručil svoje vyjadrenie k vyjadreniu žalovaných súdu dňa 20. júla 2021 (č. l. 285). Od podania žaloby na súd do momentu doručenia žalobcovej repliky tak prešlo viac ako 5 rokov. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 470 ods. 1 zavádza tzv. princíp okamžitej aplikability. Účelom princípu okamžitej aplikability procesných noriem, teda použiteľnosti „nových“ procesných ustanovení na konania začaté a prebiehajúce podľa „starej“ úpravy, je zabezpečiť taký procesný priebeh jednotlivých konaní, ktorý nepripúšťa alternatívne a v dôsledku toho sporné výklady pre časovú pôsobnosť príslušných predpisov alebo ich jednotlivých ustanovení (II. ÚS 185/2018 z 12. apríla 2018, ktoré bolo uverejnené pod č. 65 v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018).

19. Na zmiernenie dopadu negatívnych dôsledkov okamžitej aplikácie novej procesnej normy zákonodarcu prijal v odseku 2 ustanovenia § 470 CSP prechodné pravidlo, ktorým vylučuje použitie ustanovení na konania začaté pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, t. j. na konania začaté za účinnosti OSP o predbežnom prejednaní vecí, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany. Z uvedeného vyplýva, že ustanovenie o popretí skutkových tvrdení protistrany možno použiť aj na konania začaté pred účinnosťou CSP, ak nie sú v neprospech strany. V posudzovanom prípade však dovolací súd nedospel k záveru, že by použitie ustanovenia § 151 CSP bolo v neprospech žalobcu, keďže nedošlo k aplikácii predmetného ustanovenia na úkon strany, ktorý vykonala pred účinnosťou CSP. Ako už bolo uvedené, konanie na súde prvej inštancie začalo 14. decembra 2015. Civilný sporový poriadok nadobudol účinnosť 1. júla 2016. Žalovaný, ktorý bol navyše počas konania zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom), tak mal podľa názoru dovolacieho súdu dostatok času (viac ako 5 rokov) na oboznámenie sa s novým procesným predpisom, špecificky aj ustanoveniami o popretí skutkových tvrdení protistrany. Nad rámec uvedeného, dovolací súd zhodne so súdmi nižších inštancií dospel k záveru, že žalobca účinne nepoprel skutkové tvrdenia žalovaných v 5. - 8. rade o uhradení istiny. Neobstojí ani argument žalobcu, že tieto poprel, keď na pojednávaní dňa 15. októbra 2021 uviedol: „Chcela by som opraviť žalobný návrh v časti, ktorou je požadované zaplatenie sumy 2.400 eur a to tak, že túto sumu považuje žalobca za nezaplatenú istinu z poskytnutej zmluvy o pôžičke.“. Ustanovenie § 151 ods. 2 pre účinné popretie skutkových tvrdení totiž vyžaduje uvedenie vlastných tvrdení o predmetných skutkových okolnostiach, inak je popretie neúčinné. K námietke, že žalovaní v konaní nepreukázali, že došlo k splateniu istiny dovolací súd uvádza, že v sporovom konaní súd nevykonáva dôkazy na preukázanie nesporných skutkových tvrdení strán.

20. K všeobecne formulovanej námietke dovolateľa o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Podľa názoru dovolacieho súdu napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP) a preto ho nemožno považovať za nedostatočne odôvodnené. Súdy oboch inštancií v odôvodnení svojich rozhodnutí popísali podstatný obsah skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery.

21. Civilný sporový poriadok umožňuje odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie v rozsudku v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V takom prípade sa

môže obmedziť v odôvodnení len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody. Zákon však vyžaduje, aby aj v prípade skráteného odôvodnenia odvolací súd zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní na súde prvej inštancie, pokiaľ sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Povinnosťou odvolacieho súdu je zároveň vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa (Števček, M. Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1296 s.).

22. Potvrdením rozhodnutia vo veci samej v súlade s § 387 ods. 1 a 2 CSP, odvolací súd preskúmal správnosť zistenia skutkového stavu, ako aj správnu aplikáciu a interpretáciu príslušných hmotnoprávných noriem na zistený skutkový stav a zároveň aj skutočnosť, že rozhodnutie bolo vydané v súlade s ustanoveniami procesného práva. Vysporiadanie sa s podstatnými námietkami uplatnenými v odvolacom konaní, odvolacím súdom možno považovať za dostatočné aj v zmysle § 387 ods. 3 CSP.

23. Za nedôvodnú považoval dovolací súd aj námietku dovolateľa o nevysporiadaní sa odvolacieho súdu so všetkými odvolacími argumentami žalobcu. Dovolateľ vo svojom dovolaní nešpecifikoval, ktoré konkrétne odvolacie dôvody mal súd opomenúť. V danom prípade odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie vo svojich rozhodnutiach dostatočne a jasne vysvetlili svoj záver, že istinu pôžičky považujú za uhradenú, rovnako objasnili prečo dojednaný úrok a zmluvnú pokutu považovali za rozporné s dobrými mravmi a v dôsledku toho aj za neplatné. Preskúmaním odvolacieho rozsudku dovolací súd nezistil, že by odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

24. Dovolací súd opakovane pripomína, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi súdneho konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

25. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť podaného dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

26. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť najskôr splnené predpoklady prípustnosti dovolania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho

konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

27. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázkou relevantnou podľa tohto ustanovenia môže byť len právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

28. Samotné tvrdenie, že odvolací súd sa riešením určitej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, ešte nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP; relevantným je až zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k dovolateľom tvrdenému odklonu skutočne došlo.

29. Dovolateľ v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou odvolacieho súdu v právnej otázke neplatnosti právneho úkonu z dôvodu neprimeranej výšky úrokov, resp. príslušenstva pohľadávky. Podľa dovolateľa dohodnutý úrok vo výške 36 % ročne (3 % mesačne) nemožno považovať za úrok v rozpore s dobrými mravmi, s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 16. decembra 2019, sp. zn. 1Cdo/109/2019.

30. Preskúmaním rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zistil, že odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým zamietol žalobu a to aj v časti dohodnutého úroku vo výške 3 % mesačne. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že ak výška priemerných úrokových sadzieb pri spotrebiteľských úveroch bola 6,82 % ročne, potom úrok vo výške 36 % ročne možno vyhodnotiť ako podstatne prevyšujúci vyššie uvedenú úrokovú mieru (5 až 6 násobne). Preto podľa odvolacieho súdu, vzhľadom na zistený rozpor dohody o odmene ako aj dodatku č. 1 k dohode je táto časť právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatná a prípadnému výkonu práva z neho plynúceho nemožno s poukazom na ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyhovieť.

31. Inštitút dobrých mravov je v občianskom zákonníku okrem ustanovenia § 39 OZ sankcionujúcom absolútnou neplatnosťou právne úkony priečiace sa dobrým mravom, vo všeobecnosti vyjadrený v § 3 ods. 1 občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávnych vzťahov (...) nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Pretože ako je zrejmé z ustanovenia § 3 ods. 1 občianskeho zákonníka, ide o právnu normu s relatívnou hypotézou, hranice medzi právnou istotou a zmluvnou slobodou na jednej strane a hodnotami spravodlivosti a slušnosti, morálky sú nachádzané v procese aplikácie práva súdmi.

32. Vo všeobecnosti platí, že na záver o hrubom (ne)pomere práv a povinností je potrebné posúdiť viaceré okolnosti právneho úkonu. V zmysle judikatúry najvyššieho súdu pri posúdení primeranosti dojednanej výšky úrokov pri peňažnej pôžičke treba prihliadnuť na celkové okolnosti úkonu, jeho pohnútky a účel, ktorý sledoval, ako aj porovnať dojednaný úrok s úrokovou mierou obvyklou z praxe peňažných ústavov (1Cdo/57/2005).

33. Pokiaľ ide o rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/109/2019, na ktoré odkazoval dovolateľ, v tomto konaní žalovaný poskytol žalobcom pôžičku vo výške 15 000 eur s dojednaným zmluvným úrokom 36 %, ktorý mali vrátiť v splátkach po 450 eur mesačne (úroky) v lehote 12 mesiacov a s poslednou splátkou úroku bola splatná aj istina. V posudzovanom prípade súdy dospeli k záveru, že išlo o zmluvu o pôžičke uzavretú medzi dvomi fyzickými osobami a na ich vzťah sa nevzťahovali ustanovenia § 52 a nasl. občianskeho zákonníka, preto dohodnutú výšku úroku posudzovali v zmysle §

39 občianskeho zákonníka. Za účelom hodnotenia primeranosti úrokov 36 % vychádzali z § 1 Nariadenia vlády č. 238/2008 Z.z., ktorým sa do účinnosti zák. č. 129/2010 Z.z. (do 11. júna 2010) stanovovala maximálna výška odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru, vypočítaná zo súhrnných údajov o novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch veriteľmi za 1. štvrtrok 2010, platné pre zmluvy o úvere uzatvorené od 16. mája 2010 do 15. augusta 2010, teda v čase vzniku zmluvného vzťahu medzi stranami. Pri úvere od 6 do 12 mesiacov u spotrebiteľského úveru so zabezpečením alebo lízing vo výške viac ako 6.500 eur bola akceptovateľná maximálna výška odplaty 34,50 % a nesmela prevýšiť 76 %. Porovnaním zistili, že uzatvorená zmluva o pôžičke s dobou splatnosti 1 rok s úrokom 36 %, prevyšuje nariadením vlády akceptovateľnú hranicu o 1,5 % pri spotrebiteľských zmluvách, teda nemohli dospieť k záveru, že úrok 36 % na dobu 1 roka je neprimeraný, a preto rozporný s dobrými mravmi. Dovolací súd skonštatoval, že odvolací súd sa takýmto posúdením neodklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu.

34. Rešpektujúc názor Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vyjadrený v Náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 51/2020 z 9. júna 2020, ktorým ústavný súd apeluje na analógiu v skutkovom stave pri aplikácii skoršej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, najvyšší súd je toho názoru, že v konaní 1Cdo/109/2020 ide o odlišné skutkové okolnosti a preto je na danú vec predmetné rozhodnutie neaplikovateľné. Zo skutkových okolností veci sp. zn. 1Cdo/109/2020 vyplýva, že išlo o pôžičku vo výške 15.000 eur s úrokom 36 % ročne a mesačnou splátkou 450 eur (úroky) po dobu 12 mesiacov. V preskúmvanej veci išlo o štyrikrát vyššiu sumu 60.000 eur s úrokom 3 % mesačne (t. j. 36 % ročne) z požičanej sumy, čo predstavovalo mesačnú splátku 1.800 eur (úroky) od 6. apríla 2010 do 6. októbra 2010, teda po dobu 6 mesiacov. Podľa dovolacieho súdu taktiež nebolo možné len mechanicky porovnať výšku percent zmluvného úroku pre ten - ktorý prípad, ale taktiež bolo potrebné zohľadniť z čoho súdy pri posudzovaní rozporu s dobrými mravmi v danej veci vychádzali, najmä pri zohľadnení skutočnosti, že nešlo o spotrebiteľský úver, ale o pôžičku medzi fyzickými osobami. V prejednávanej veci súdy s odkazom na rozhodnutie sp. zn. 5Cdo/26/2011 porovnávali dohodnutý úrok s úrokovou mierou obvyklou v dobe dojednávania, určenou najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Súdy potom dospeli k záveru, že úrok dojednaný stranami vo výške 3 % mesačne (36 % ročne) možno považovať za úrok, ktorý podstatne presahoval úrokovú mieru obvyklú v čase uzavretia predmetnej zmluvy o pôžičke, t. j. v druhom štvrtroku 2010. Vychádzali pritom z priemernej úrokovej miery úverov poskytnutých v roku 2010 domácnostiam v segmente spotrebiteľských a ostatných úverov pri úveroch s fixáciou úrokovej sadzby do 1 roka vo výške 6,39 % ako aj s celkovým priemerom úrokových sadzieb nových úverových obchodov v roku 2010 vo výške 6,96 % s tým, že úroková sadzba za ktorú pôvodný veriteľ poskytol pôvodnému dlžníkovi peňažné prostriedky presahuje (5 až 6 násobne) obvyklé úrokové sadzby pôžičiek poskytovaných peňažnými ústavmi.

35. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo 26/2011 za podstatným spôsobom presahujúcu úrokovú mieru spôsobujúcu neplatnosť považoval dovolací súd, mieru prevyšujúcu 4-násobne až 5,5-násobne obvyklú úrokovú mieru v danom období: Vzhľadom na skutočnosť, že úroková miera dohodnutá medzi účastníkmi konania v zmluvách o pôžičke uzavretých dňa 14. júna 1998 a 3. júla 1998 takmer 4-násobne až 5,5-násobne (teda podstatne) prevyšuje obvyklú úrokovú mieru, dospel odvolací súd k záveru, že takto dohodnutá výška úrokov v zmluve o pôžičke je zrejme neprimeraná a je v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka.

36. Podľa názoru dovolacieho súdu sa súdy oboch inštancií nemohli odkloniť od právnych záverov vyjadrených v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/109/2020, pretože predpoklady neplatnosti dohodnutého úroku v prejednávanej veci vyvodili z odlišných skutkových a právnych dôvodov. Rozhodnutie, na ktoré poukazuje žalobca, po skutkovej ani právnej stránke nesúvisí s prejednávanou vecou, preto nemožno uzavrieť, že napadnuté rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

37. Záverom najvyšší súd opätovne upriamuje pozornosť na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 51/2020, v ktorom ústavný súd ako obiter dictum uviedol svoj názor na výklad pojmu

„vyriešená právna otázka“. Podľa ústavného súdu: „Pojem „vyriešená právna otázka“ nemožno vnímať ako „už raz riešená otázka“, ale ako „otázka vyriešená ustálené“, teda že ohľadom právnej otázky existuje ustálená prax dovolacieho súdu. Inak by bol prístup na dovolací súd oklieštený a dovolanie by nebolo prípustné ani v prípade, ak by sa dovolací súd určitou právnou otázkou už raz (jediný raz) zaoberal. Dovolací súd by potom nemohol rozvíjať a zjednocovať judikatúru všeobecných súdov, a tak naplňovať poslanie dovolania ani plniť svoju úlohu najvyššej súdnej authority. Na pojem „vyriešená“ treba potom aplikovať výklad najvyššieho súdu o ustálenej praxi dovolacieho súdu. Podľa najvyššieho súdu „ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali“ (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017, 6Cdo/129/2017, 8Cdo/33/2017). Inak povedané, pokiaľ nejde o rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (relevantné sú aj staršie zbierky, pozri rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/29/2017 z 24. januára 2018), tak možno za ustálenú prax považovať aj nepublikované rozhodnutie, ale musí spĺňať ďalšie predpoklady, a to (i) buď je tento názor vyjadrený opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach, alebo (ii) názor je vyjadrený aj v jednotlivom nepublikovanom rozhodnutí, ale na toto rozhodnutie (resp. právny názor v ňom vyjadrený) nadviazali niektoré neskôr vydané rozhodnutia, t. j. opäť musí ísť o akceptáciu právneho názoru vo viacerých ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu. Z uvedených rozhodnutí vyplýva, že pokiaľ najvyšší súd odkazuje na nepublikované rozhodnutia, malo by ísť o „viacero“ takýchto rozhodnutí.“

38. Na tento názor nadviazal ústavný súd vo svojom náleze č. k. IV. ÚS 273/2021 zo 7. decembra 2021, publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 58/2021, v ktorom vyslovil, že jediné rozhodnutie dovolacieho senátu nemožno považovať za vyriešenie dotknutej právnej otázky v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu. Opačný záver by pro futuro znemožnil dovolací prieskum právnej otázky, vrátane možnosti jej riešenia prostredníctvom veľkého senátu.

39. K zvyšným v dovolaní uplatneným námietkam žalobcu, najvyšší súd uvádza, že sa týmito nezaoberal, pretože ich obsahom bol len nesúhlas žalobcu s rozhodnutiami súdov nižších inštancií. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu prípadu (sporu), významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP (3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017, 9Cdo/8/2020, 9Cdo/216/2021).

40. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu v časti, v ktorej namietal vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie vecí v zmysle § 421 ods. 1 CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktorého dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

41. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

42. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.